

POSVETOVANJA

Anton Omerza

Posvetovanje v Sarajevu

V začetku novembra 1989 je bilo v Ilidži pri Sarajevu posvetovanje z naslovom ZAGOTOVITEV KAKOVOSTI PREVODA ZA POTREBE GOSPODARSTVA. Posvetovanje sta pripravili društvi prevajalcev iz Sarajeva in Ljubljane. Poudariti moramo, da je bilo to prvo tovrstno posvetovanje v Bosni in da sta se organizatorja lepo ujela, kar je seveda vplivalo na zelo dobro organizacijo posvetovanja.

Kakovost prebranih referatov je presegla pričakovanja. Vsi referenti so se potrudili in svoje razprave podredili temi posvetovanja, tako da ni bilo velikega razkoraka med teoretičnimi in praktičnimi referati. Zaradi tega je bilo celotno posvetovanje homogenejše, to pa je bilo udeležencem po volji, saj so oba dneva pozorno sledili zanimivim referatom. Tako polne dvorane, in to ves čas, še nisem videl na nobenem posvetovanju prevajalcev.

Ne bi našteval in opisoval posameznih referatov, saj jih bo moč prebrati v zbornikih s posvetovanja, ki smo jih naročili za našo knjižnico, pa tudi v tej številki bomo objavili dobršen del razprav.

Organizacija posvetovanja je bila na zgledni ravni. Nič se ni zataknilo, prijavljanje udeležencev je potekalo zelo hitro, prav tako delitev gradiva. Tudi ambient v hotelu v Ilidži je bil zelo primeren, dvorana akustična in dovolj dobro ozvočena, vseskozi pa so dogajanje tudi snemali. Zasebni fotograf je poskrbel za slike in video kasete, kar je bilo tokrat novost.

Na posvetovanju je bilo okrog 250 udeležencev, od tega 15 iz Slovenije, in vsi, ki sem jih spraševal, kakšno se jim zdi posvetovanje, so odgovarjali, da je eno najboljših doslej, tako po kakovosti referatov kot po organizaciji.

Vsebinsko lahko sarajevsko posvetovanje primerjamo s portoroškim. Obe sta imeli natančno omejeni vsebini, namenjeni gospodarstvu, ki so ju upoštevali vsi, tako da nihče ni predstavil teme, ki bi bila preveč splošna ali bi presegala okvire dogovorjenih tem. In prav velika prisotnost v dvorani, živahne razprave ter odobravanje udeležencev dokazujejo, da je tak koncept posvetovanj najprimernejši. Ohridski koncept, ki določi zelo široko temo posvetovanja, potem pa vključi v program takorekoč vse prispele referate, je preživet, predvsem zato, ker je na tamkajšnjem posvetovanju le malo kakovostnih referatov.

Zadnji dan posvetovanja se je na zaključni večerji izoblikovala ideja, naj bi spomladi leta 1991 Slovenci s sodelovanjem Bosancev na Bledu pripravili posvetovanje na isto temo. Takrat bo že mogoče videti, koliko sklepov s sarajevskega posvetovanja je bilo uresničenih.

V nadaljevanju predstavljamo sklepe s posvetovanja, namenjene Gospodarski zbornici BiH, ki naj bi jih posredovala Gospodarski zbornici Jugoslavije. Sklepi, ki so bili namenjeni udeležencem posvetovanja, so imeli v bistvu enako vsebino, le v skrajšani inačici.

1. Gospodarski zbornici Jugoslavije (GZJ) predlagamo, da v korist dviga splošne ravni komuniciranja s tujino in varovanja materialnih interesov ter poslovnega ugleda Jugoslavije v tujini priporoči vsem gospodarskim subjektom, da zagotovijo ustrezne delovne razmere za kakovostno strokovno in znanstveno prevajanje, med katere štejemo:

a) da zaupajo naloge strokovnega in znanstvenega prevajanja izključno kvalificiranim prevajalcem;

b) da omogočajo svojim prevajalcem jezikovno usposabljanje v državah govornega področja, ki je enako delovnemu jeziku prevajalca;

c) da omogočijo svojim prevajalcem spoznavanje osnovnih dejavnosti podjetja, tehnološkega in tehničnega procesa ter organizacijske strukture podjetja;

č) da v največji meri vključujejo prevajalce v strokovne skupine za vsak projekt, ki ga pripravljajo za tujino in kot takega tudi prevajajo;

d) da pri načrtovanju časa, ki je namenjen za izdelavo projektov za tujino, obvezno vklju-

čujejo tudi nujno potreben čas za prevajanje, pri tem pa upoštevajo naslednja strokovna določila:

— povprečno 6 tipkanih strani prevoda iz tujega jezika v naš jezik oziroma 4 tipkane strani prevoda iz našega v tuji jezik, odvisno od težavnosti prevoda, možnosti in sredstev za delo;

e) da omogočijo prevajalcu strokovno posvetovanje z avtorjem izvirnega besedila oziroma z naročnikom prevoda ali s končnim uporabnikom prevoda;

f) da se obvezno preverja in verificira točnost prevoda, ki je namenjen tujem partnerju;

g) da se za prevod, namenjen objavi, obvezno naroči jezikovna lektura, ki naj jo opravi lektor — izvorni govorec.

2. Predlagamo GZJ, da sproži pobudo za izobraževanje strokovnih in znanstvenih prevajalcev v okviru visokošolskih ustanov.

3. Predlagamo GZJ, da se v sodelovanju z Zvezo znanstvenih in strokovnih prevajalcev Jugoslavije loti izdelave in sprejetja splošnega pravilnika o preverjanju kakovosti strokovnega in znanstvenega prevoda.

Ilijas Tanović

Teorija prevođenja i njen doprinos poboljšanju kvaliteta prevodilačke prakse

Interesovanje za pitanja teorije i prakse prevođenja pojačano je osobito u posljednje tri decenije ovog vijeka. Izrazito naraslu potrebu za prevođenjem tekstova najrazličitijeg karaktera prati sve skrupuloznije izučavanje ovog složenog fenomena i na teorijskom planu. O tome najbolje svjedoče bibliografski podaci o naučnim i stručnim radovima iz ove oblasti. Prema Henri Van Hoofu¹ do 1973. godine izašlo je oko 4600 knjiga i naučnih radova o prevođenju. A. Popović, istaknuti slovački teoretičar prevođenja ističe da pomenuta bibliografija nije potpuna: »Ona ima velike praznine, naročito u

navođenju radova nastalih sedamdesetih godina»². Po ovom autoru broj naučnih radova o prevođenju znatno je veći.

Početkom 70-ih godina u razvoju teorijske misli o prevođenju uočavaju se dva osnovna pravca. Na jednoj strani potpunije i svestranije vrednovanje i preispitivanje prevoda sa jednog jezika na drugi, a na drugoj kompleksnije izučavanje samog procesa prevođenja. Prevođenje tako izlazi iz okvira uže lingvističke discipline i, kao vrlo kompleksan fenomen, sve više postaje predmet interdisciplinarnog proučavanja. Ovim se i pitanje bibliografije o prevođenju